

Een mvt-literatuurproject in de vernieuwde tweede fase

DEEL 2 *Aimerais-tu lire ce livre*

In het eerste deel van de beschrijving van het literatuurproject in havo 5 heb ik verslag gedaan van de opzet van de lessencyclus en de inhoud van de eerste les. In deze les stond de leesbrief voor docent en leerling en de opdracht bij *Oscar et la dame rose* van Eric-Emmanuel Schmitt centraal. In dit deel blik ik hierop terug en ga vervolgens in op de activiteiten in les 2 tot en met 5. Het accent hierin ligt enerzijds op het promoten van recent uitgekomen Franse en anderstalige romans, anderzijds op het creëren en voordragen van een gedichtje.

Joke Rentrop

Les 2: beoordelingswoorden

Op de leestafel liggen de boeken *La petite fille de Monsieur Linh* van Philippe Claudel, *Le Roman des Jardins* van Alexandre Jardin, *Oscar et la dame rose* van Eric-Emmanuel Schmidt en *Joe Speedboot* van Tommy Wieringa. Kort geef ik mijn mening over deze boeken.

Na dit promotiepraatje vermeld ik dat ik met veel genoegen de brieven van de leerlingen gelezen heb. De uitkomst van mijn leesronde is dat een groot deel uit de klas graag leest, dat deze leerlingen interessante titels van favoriete boeken noemen en dat zij vaak dezelfde

Franse woordjes (*drôle, captivant, triste, ennuyeux, réaliste, relaxant*) gebruiken die hun leessmaak weergeven. Ik geef ze een hand-out waarop Franse beoordelingswoorden staan. Deze woorden heb ik in een tabel in het boek *Literatuur en fictie* (Bolscher et al., 2005) gevonden en vertaald. De leerlingen maken vervolgens opdracht 2 Lis la page 22 en 3 Lis maintenant le chapitre 1 (zie complete opdracht in LTM 7 van oktober 2007). De laatste vijf minuten lees ik pagina 12–16 uit *Joe Speedboot* voor. In dit fragment en in *Oscar et la dame rose* bevinden beide hoofdpersonen zich in het ziekenhuis. Ik

vraag de leerlingen hun mening te geven over dit fragment. Het huiswerk voor de volgende les is: Beveel een boek in het Frans aan. Gebruik in je praatje *les mots d'appréciation*.

Van les 2 naar les 3

De werkvorm 'voorlezen', waarmee ik de tweede les afsloot, is een manier om het lezen aantrekkelijker te maken, ook voor bovenbouwleerlingen.

In de vorige les stond mijn promotiepraatje centraal, in deze les staan de promotiepraatjes van de leerlingen centraal. De leerlingen hebben thuis nagedacht over wat hun mooiste boek is, gaan in de les actief de Franse beoordelingswoorden gebruiken, en spreken in duo's hun waardering over hun boekkeuze uit. De lijn voor de derde les is:

- de docent etaleert een scala aan Franse net uitgekomen romans;
- vat kort de inhoud hiervan samen;
- benoemt de verschillende genres;
- beoordeelt ze met behulp van de Franse woordjes;
- de leerlingen promoten hun boek;
- en maken opdracht 4 uit *Oscar*.

Les 3: leeservaringen delen

Dit keer bestaat de leestafel uit een stapel Franse romans, te weten *Un homme est une rose* van Elisa Brune, *Plateforme* van Michel Houellebecq, *Et si c'était vrai...* van Marc Levy, *Et après* van Guillaume Musso, *Stupeur et tremblements* van Amélie Nothomb en *Coulez la Seine* van Fred Vargas.

Ik beargumenteer waarom de romans *surprenant, original, émouvant* of *difficile* zijn. Daarna verwoorden de leerlingen hun keuze. Ze krijgen hier een kwartier voor. Het volgende voorbeeld illustreert de argumenten van een van hen: 'Mon livre favori est *De Da Vinci Code*. L'auteur de ce livre est Dan Brown. C'est un livre avec beaucoup de tension et c'est très impressionnant...'

Exemples des mots d'appréciation

beau	fantastique	amusant	facile
émouvant	surprenant	gai	plein d'imagination
original	triste	ennuyeux	pitoyable
croyable	affreux	incroyable	démodé
instructif	insignifiant	difficile	moderne
impressionnant	captivant
...

Voorbeeld hand-out beoordelingswoorden

Het laatste deel van de les gaan de leerlingen zelfstandig verder met opdracht 4 *Donne deux exemples de l'humour*.

Van les 3 naar 4

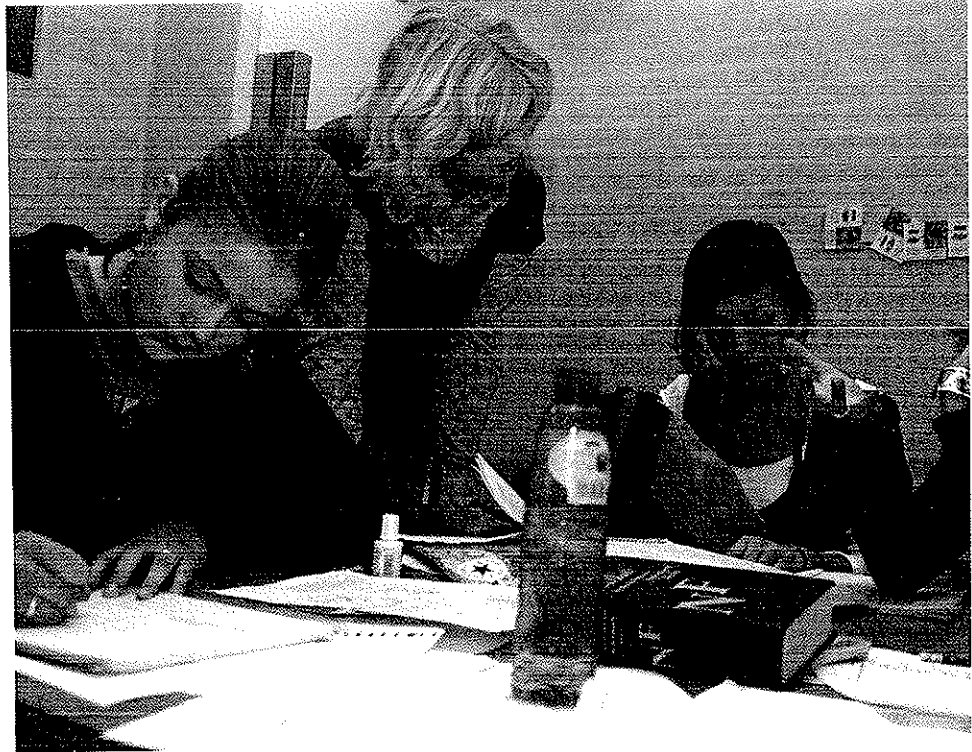
Welke thema's kwamen er uit de groep? De jongens spraken over oorlog, de meisjes over liefde. Een nieuw element werd door de leerlingen ingebracht: het verfilmde liefdesboek. Ik sluit hierbij aan: *Dagboek van een Geisha* van Arthur Golden en het oorlogsboek *Storm in juni* (*Suite Française*) van Irène Némirovsky. De lijn voor de 4e les is:

- de docent sluit aan bij de thema's die door de leerlingen zijn ingebracht;
- laat leerlingen met behulp van de omslagen waarop een vrouwengezicht staat, voorspellen waar het over zal gaan;
- gaat in op de lay-out en de functie hiervan;
- zoomt in op *Storm in juni*;
- zet dit verhaal in de historische context;
- leest het eerste hoofdstuk over het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in Parijs voor;
- en verduidelijkt het begrip 'metafoor' aan de hand van het prominente beeld van de Seine in dit hoofdstuk;
- de leerlingen maken de opdracht 1.5 uit *Oscar* af en evalueren dit op inhoud en werkwijze.

Les 4: voorspellen en voorlezen

Dagboek van een Geisha en *Storm in juni* liggen uitgestald. De leerlingen voorspellen in het Nederlands de inhoud. Ik let hierbij op:

- kleurgebruik en betekenis: rood en wit (*Dagboek van een Geisha*) en sepia (*Storm in juni*);
- vlakvulling en effect: deel van het gezicht; focus op de geverfde lippen (*Dagboek van een Geisha*), het hele gezicht, portret, mimiek (*Storm in juni*). Ik lees hoofdstuk 1 *De oorlog* voor. De leerlingen ronden vervolgens de opdrachten bij *Oscar* af. Zij geven antwoord op 1.5. *Aimerais-tu lire ce livre?* Daarna reageren zij op hoe zij de opdrachten ervaren hebben.

Van les 4 naar les 5

Eén leerling gaf als reactie dat zij het boekje ook in het Nederlands ging lezen. Anderen vonden het verhaal van Oscar indrukwekkend. Sommige leerlingen merkten op dat de opdrachten moeilijk, 'anders' en niet helemaal duidelijk waren. Daarop was mijn reactie dat de opdrachten bij literaire teksten je prikkelen eerst zelf na te denken over existenti-

ele vragen. Daarna vorm je samen met je klasgenoten een mening hierover.

In de eerste vier lessen hebben de leerlingen rond het genre 'roman' gewerkt. In de volgende les zoomen we in op het genre 'poëzie'. De leerlingen maken Franse gedichtjes volgens de structuur van het elfje (zie voorbeeld). Het is op dat moment Kinderboekenweek. Aansluitend bij de actualiteit heb ik het

Een 'elfje' is een gedicht dat uit elf woorden in vijf regels bestaat.

Die elf woorden zijn als volgt verdeeld:

Regel 1: één woord, kleur of eigenschap

Regel 2: twee woorden; iets dat deze kleur/eigenschap heeft

Regel 3: drie woorden; geven een nadere toelichting op het iets (il, elle, ils, elles)

Regel 4: vier woorden: een regel over het iets of over jezelf in verband met het iets, dat wil zeggen wat doe ik?

Regel 5: één slotwoord

Tristes
Ces éléphants
Animaux de cirque
Ils sont en prison
Dommage!

Elfje van docent

Lent
Escargot lent
Il est fatigué.
Il part en glissant
Salut!

Elfje van leerling

Courageux
Le lion
Avec sa crinière,
Il est le roi.
Rugis!

Elfje van leerling

prentenboekje *Het dierenfeest* van Fiep Westendorp voor iets meer dan twee euro aangeschaft. De kleurrijke prenten dienen als inspiratiebron voor het maken van de gedichtjes. De lijn voor de vijfde les is:

- de docent laat als aanjager een poster van de Kinderboekenweek zien;
- vraagt naar hun ervaringen op dit gebied;
- toont het boekje *Het dierenfeest*;
- en leest het versje: *Geen dier in heel de wildernis is sneller dan de panter. Toch denkt hij bij de botsing straks; Was ik maar 'olifanter'*;
- draagt een elfje bij de omslag van het boekje voor;
- vraagt leerlingen te reageren op dit gedichtje;
- maakt een woordweb met in de kern poëzie;
- en geeft de structuur van het elfje weer;
- de leerlingen maken in tweetallen een elfje over een dier;
- aan het einde van de les splitsen de tweetallen zich. Ze maken twee kringen. Ieder draagt zijn elfje voor.

Les 5: het elfje

Volgens het bovenstaande programma gaan de leerlingen en de docent aan het werk. Voorbeelden van de structuur van het elfje en van de uitkomsten zijn hiernaast te vinden.

Van les 5 naar les 7

In het volgende en laatste deel beschrijf ik het verloop van de zesde en zevende les, waarin achtereenvolgens poëzie en film op het programma staan. Ik rond af met het doen van aanbevelingen voor het uitvoeren van een dergelijk literatuurproject op school. ■

LITERATUUR

Bolscher, I., Dirksen, J., Houkes, H., & Kist, S. van der. (2005). *Literatuur en fictie*. Leidschendam: Biblion.
Rentrop, J. (2007). Een mvt-literatuurproject in de vernieuwde tweede fase: deel 1 *Oscar et la dame rose*. *Levende Talen Magazine* 94(7), 39-41.